

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 153g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 302 alin. (2) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolul 106 alin. (2) din Codul penal

(confiscarea bunurilor persoanelor care nu au participat la comiterea infracțiunilor și dreptul de a contesta sechestrul aplicat în privința bunurilor persoanelor care nu au un statut procesual în cauza penală [III])

CHIȘINĂU

17 noiembrie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 27 septembrie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 noiembrie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 302 alin. (2) din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, și a textului „sunt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare)” din articolul 106 alin. (2) din Codul penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, ridicată de dl Iuri Fintisov, parte în dosarul nr. 12r-96/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea de Apel Chișinău format din dnii Ion Bulhac, Alexandru Gafton și Boris Talpă, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. La 6 octombrie 2022, dl Iuri Fintisov a depus la Curtea de Apel Chișinău o cerere de retragere a sesizării în discuție. Curtea de Apel Chișinău a trimis cererea de retragere a sesizării la Curtea Constituțională, care a fost înregistrată la 11 octombrie 2022.

4. Potrivit articolului 41 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea poate fi retrasă de subiectul ei la orice etapă de examinare a cauzei.

5. Curtea notează că, în cazul excepției de neconstituționalitate, subiectul cu drept de sesizare a Curții este judecătorul/completul de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, al Curților de Apel și al judecătorilor, pe rolul cărora se află cauza (a se vedea punctele 1 și 2 din dispozitivul HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, articolele 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale și 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională). Astfel, partea în proces sau reprezentantul acesteia poate solicita retragerea sesizării doar prin intermediul instanței de judecată.

6. Analizând cererea de retragere a sesizării nr. 153g/2022, Curtea observă că aceasta îi este adresată completului de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău care a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate în această cauză. Totuși, completul de judecată din cadrul Curții de Apel

Chișinău a redirecționat această cerere la Curtea Constituțională fără a pronunța o încheiere de admitere a cererii de retragere a sesizării. Sub acest aspect, Curtea menționează că, potrivit articolului 342 alin. (1) din Codul de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheierea instanței de judecată.

7. Așadar, în lipsa unei încheieri prin care instanța de judecată soluționează cererea de retragere a sesizării, Curtea nu poate da curs cererii în discuție și va decide cu privire la admisibilitatea sesizării.

A. Circumstanțele litigiului principal

8. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost formulate de autorul excepției, pot fi rezumate după cum urmează:

9. Printr-o încheiere din 9 octombrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a autorizat punerea sub sechestru a unor bunuri al căror titular este dl Iuri Fintisov. În motivarea încheierii se menționează că beneficiarul efectiv al acestor bunuri este dl Nicolae Pelin, învinuit în cauza penală respectivă.

10. Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 9 octombrie 2020 a fost contestată cu recurs de dl Iuri Fintisov. În cadrul examinării recursului, dl Fintisov a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 302 alin. (2) din Codul de procedură penală și a textului „sunt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare)” din articolul 106 alin. (2) din Codul penal.

11. Printr-o încheiere din 4 mai 2022, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

[...].”

13. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 209

Contestarea punerii bunurilor sub sechestru

„(1) Punerea bunurilor sub sechestru poate fi contestată în modul stabilit de prezentul cod, însă plângerea sau recursul înaintat nu suspendă executarea acestei acțiuni.

(2) Alte persoane decât bănuitul, învinuitul, inculpatul care consideră că punerea sub sechestru a bunurilor lor este efectuată ilegal sau neîntemeiat sunt în drept să ceară organului de urmărire penală sau instanței să scoată bunurile de sub sechestru. În cazul în care acestea refuză să satisfacă rugămintea sau nu au comunicat persoanei respective despre soluționarea cererii timp de 10 zile din momentul primirii ei, persoana este în drept să solicite scoaterea bunurilor de sub sechestru în ordinea procedurii civile. Hotărârea instanței de judecată în privința acțiunii civile privind scoaterea bunurilor de sub sechestru poate fi atacată de către procuror în instanța ierarhic superioară cu recurs în termen de 10 zile, însă, după intrarea ei în vigoare,

este obligatorie pentru organele de urmărire penală și pentru instanța de judecată care judecă cauza penală în cadrul soluționării chestiunii ale cui bunuri trebuie să fie confiscate sau, după caz, urmărite.”

Articolul 302

Măsurile procesuale de constrângere aplicate cu autorizarea judecătorului de instrucție

„(1) Cu autorizarea judecătorului de instrucție pot fi aplicate măsuri procesuale de constrângere, și anume:

- 1) amânarea înștiințării rudelor despre reținerea persoanei până la 12 ore;
- 2) aplicarea amenzii judiciare;
- 3) punerea bunurilor sub sechestru; precum și
- 4) alte măsuri prevăzute de prezentul cod.

(2) Hotărârea judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere poate fi atacată cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile. Recursul se examinează în condițiile art.311 și 312.”

14. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 106

Confiscarea specială

„(1) Confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin.(2). În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora.

(2) Sunt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare):

- a) utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni;
- b) rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri din valorificarea acestor bunuri;
- c) date pentru a determina săvârșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor;
- e) deținute contrar dispozițiilor legale;
- f) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile de la aceste bunuri;
- g) care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

⁽²⁾ Dacă bunurile rezultate din infracțiuni și veniturile de la aceste bunuri au fost comasate cu bunurile dobândite legal, se confiscă acea parte din bunuri sau contravaloarea acestora care corespunde valorii bunurilor rezultate din infracțiuni și a veniturilor de la aceste bunuri.

⁽³⁾ Dacă bunurile menționate la alin.(2) lit. a) și b) aparțin sau au fost transferate oneros unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea bunurilor, se confiscă contravaloarea acestora. Dacă bunurile respective au

fost transferate cu titlu gratuit unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea acestora, bunurile se confiscă.

[...].”

A. Argumentele autorului excepției

15. Autorul excepției susține că dispozițiile articolului 302 alin. (2) din Codul de procedură penală reglementează doar dreptul părților de a ataca cu recurs hotărârile prin care au fost autorizate măsuri procesuale de constrângere. Această normă exclude dreptul persoanelor care nu au un statut în cauza penală și în privința bunurilor cărora au fost aplicate sechestre de a contesta cu recurs încheierile prin care au fost autorizate sechestrul.

16. Potrivit autorului excepției, articolul 209 alin. (2) din Codul de procedură penală le oferă dreptul altor persoane, decât bănuitul, învinuitul sau inculpatul, să solicite ridicarea sechestrului aplicat în privința bunurilor lor în cadrul procedurilor civile. Totuși, în opinia autorului excepției, posibilitatea terților de a contesta cu recurs încheierile de autorizare a sechestrului în cadrul procesului penal le-ar oferi o cale mai facilă pentru apărarea drepturilor lor.

17. În final, autorul excepției menționează că terții ale căror bunuri au fost supuse sechestrului în procesul penal ar trebui să aibă dreptul să conteste aplicarea sechestrului atât pe baza articolului 209 alin. (2) din Codul de procedură penală, cât și pe baza articolului 302 alin. (2) din același Cod.

18. Astfel, autorul excepției consideră că, așa cum sunt formulate, prevederile articolului 302 alin. (2) din Codul de procedură penală contravin articolelor 16, 20 și 26 din Constituție.

19. Cu privire la textul contestat din articolul 106 alin. (2) din Codul penal, autorul excepției a susținut că acesta reglementează categoriile de bunuri care pot fi puse sub sechestrul pentru o eventuală confiscare, însă nu stabilesc persoanele ale căror bunuri pot fi supuse sechestrului. Autorul excepției menționează că normele contestate ar permite aplicarea sechestrului asupra bunurilor unor persoane care nu au vreun statut în cauza penală în care se solicită aplicarea sechestrului.

20. Astfel, autorul excepției susține că prevederile în discuție ale Codului penal încalcă dreptul persoanei de acces liber la justiție, dreptul ei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle și dreptul ei de proprietate, garantate de articolele 20, 23 și 46 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

21. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

22. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală și din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

23. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

24. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 302 alin. (2) din Codul de procedură penală și textul „sunt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare)” din articolul 106 alin. (2) din Codul penal.

25. Curtea constată că prevederile care constituie obiectul prezentei cauze au constituit anterior obiectul unor sesizări, fiind invocate aceleași argumente. Cu privire la acele sesizări, Curtea a adoptat Deciziile nr. 94 din 7 iulie 2022 și nr. 131 din 20 septembrie 2022.

26. Curtea nu a constatat o ingerință în articolul 20 și nici lipsa unor garanții legale pentru punerea în operă a dreptului garantat de articolul 46 din Constituție în raport cu prevederile contestate ale articolului 106 alin. (2) din Codul penal. Prin urmare, Curtea nu a constatat nici aplicabilitatea articolului 23 din Constituție (DCC nr. 94 din 7 iulie 2022, § 39).

27. De asemenea, Curtea nu a putut reține incidența articolelor 20 și 26 în raport cu articolul 302 alin. (2) din Codul de procedură penală. Curtea a menționat că posibilitatea inițierii unei proceduri de control judiciar în privința aplicării sechestrului asupra bunurilor persoanelor care nu au un statut în procesul penal este reglementată de articolul 209 din Codul de procedură penală. Faptul că acest control judiciar se desfășoară pe calea unor proceduri civile și nu în cadrul procesului penal nu reprezintă o problemă de drept constituțional. Din perspectiva Constituției, este important să existe posibilitatea unui control judiciar în această materie, însă reglementarea realizării acestei posibilități, fie pe calea procedurilor civile, fie în cadrul procesului penal, se încadrează în marja discreționară a legislativului (DCC nr. 94 din 7 iulie 2022, §§ 42, 43).

28. Astfel, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este una repetată și, de vreme ce nu au intervenit elemente noi care să provoace reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele menționate în Decizia nr. 94 din 7 iulie 2022 și în Decizia nr. 131 din 20 septembrie 2022 rămân valabile și în prezenta cauză.

29. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 302 alin. (2) din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, și a textului „sunt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare)” din articolul 106 alin. (2) din Codul penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, ridicată de dl Iuri Fintisov, parte în dosarul nr. 12r-96/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 17 noiembrie 2022

DCC nr. 154

Dosarul nr. 153g/2022